

Twoje dziecko a szkoły w Irlandii

POLISH

Community Links Integration Project is funded by the European Refugee Fund through the Reception and Integration Agency and the Irish Jesuit Province

Jesuit Refugee Service - Ireland

Spis treści

• Wprowadzenie	1
• Pytania ogólne	1
• Obecność	2
• Kontaktowanie się ze szkołą	3
• Znęcanie się	3
• Dyscyplina	5
• Rady Zarządu	5
• Rodzice / Opiekunowie	6
• Dzieci z upośledzeniami fizycznymi i umysłowymi	7
• Finanse	8
• Szkoła podstawowa	9
- Edukacja w szkołach podstawowych	11
- Szkoła	12
- Zdrowie	13
• Szkoły średnie	14
- Wybór szkoły	14
• Edukacja w szkołach średnich	15
- Cykl Juniorów	17
- Cykl Seniorów	18
- Rok przejściowy	18
- Egzamin końcowy	19
- Języki	20
- Mundurek szkolny	21
- Praca domowa	21
• Źródła	22
• Strony internetowe	23
• O JRS Na Świecie	24

Cele Projektu “Związki Wspólnotowe”

- Wspieranie działalności społecznej, tak aby otwarta komunikacja, zaufanie, przyjaźń i współpraca zaistniała pomiędzy wszystkim członkami społeczności lokalnych
- Promocja rzeczywistego i sprawiedliwego wizerunku uchodźców i osób poszukujących azylu
- Pomoc uchodźcom i osobom poszukującym azylu w radzeniu sobie z życiem w nowym środowisku i umożliwianie im wniesienia wkładu do społeczności poprzez pracę, naukę i inną działalność.

ProgramySzkolny Program Integracji:

zwiększa świadomość problemów, z którymi borykają się migranci i wspomaga rodziców uchodźców w szkołach centralnego Dublinia.

Program Rozwoju Zasobów:

kursy dla liderów społeczności lokalnych, społeczności oraz osób indywidualnych z różnych środowisk kulturowych religijnych.

Program Wielokulturowy:

promuje przyjaźń i zrozumienie pomiędzy osobami z różnych kultur.

Wolontariusze z różnych środowisk kulturowych, religijnych i etnicznych planują i organizują różne spotkania i imprezy poprzez Grupę Wsparcia Integracyjnego.

© Jesuit Refugee Service - Ireland, 2008

COMMUNITY LINKS**Jesuit Refugee Service Ireland**

Ground Floor, 13 Gardiner Place,
Dublin 1, Ireland

Tel (01) 8148644 Fax (01) 8734680

E-mail: communitylinks@jesuit.ie

Website: www.jrs.ie

O JRS Na Świecie

Jezuicka Służba Uchodźcom (JRS) jest międzynarodową organizacją pozarządową, założoną w 1980. Misja JRS to towarzyszyć, bronić interesów i służyć sprawie uchodźców i osób przymusowo wysiedlonych na całym świecie.

Programy JRS są prowadzone w ponad 50 krajach, pomagając uchodźcom w obozach, uchodźcom wewnętrznym, lub osobom poszukującym azylu w miastach oraz w ośrodkach strzeżonych. Główne dziedziny pomocy to edukacja, reprezentacja, pomoc w sytuacjach wyjątkowych, zdrowie i żywienie, programy generowania dochodu oraz opieka społeczna. Szacuje się, że ponad 450,000 osób bezpośrednio korzysta w pomocy JRS na całym świecie.

Cele JRS w Irlandii

- promować poprawę warunków przyjęcia oraz integracji osób poszukujących azylu, uchodźców i migrantów
- wspierać cudzoziemców w Irlandii, którzy znajdują się w ośrodkach strzeżonych
- ubiegać się o bardziej sprawiedliwy system imigracji i azylu
- wspierać pozytywny wizerunek osób poszukujących azylu i migrantów w Irlandii oraz pogłębiać społeczne zrozumienie zagadnień migracji i azylu
- wspierać działania JRS biura w Europie, międzynarodowego biura JRS i JRS na całym świecie

Integracja

Działalność JRS w Irlandii w sferze integracji dokonuje się głównie poprzez projekt JRS Związki Wspólnotowe. Celem tego projektu jest promowanie integracji nowoprzybytych społeczności i pomaganie im we włączeniu się do społeczności lokalnych.

Wprowadzenie

Pytania i odpowiedzi poniżej zawierają informacje dla rodziców i opiekunów o szkołach Irlandzkich. Dokładne poznanie systemu edukacyjnego w Irlandii pomoże Ci aktywnie uczestniczyć w życiu szkolnym dziecka i upewnić się, iż jest ono szczęśliwe w swojej szkole.

Pytania ogólne

Kto jest odpowiedzialny za formalne kształcenie dzieci w Irlandii?

Wydział Edukacji i Nauki (odpowiednik polskiego Ministerstwa Oświaty) jest odpowiedzialny za edukację dzieci w Irlandii. Informacje na temat tego wydziału znajdziesz na stronie internetowej: www.education.ie

Czy mój syn/córka musi uczęszczać do szkoły?

Tak. Większość dzieci w Irlandii może uczęszczać do szkoły podstawowej i średniej za darmo. Dzieci pomiędzy 6 a 16 rokiem życia mają obowiązek prawny uczęszczać do szkoły. Twoje dziecko musi być w szkole codziennie, chyba że ma poważny powód aby opuścić zajęcia. Uczęszczenie na zajęcia szkolne pomoże Twojemu dziecku rozwijać własne umiejętności, nawiązywać przyjaźnie oraz budować poczucie własnej wartości i pewność siebie.

Co muszę zrobić, żeby zapisać swoje dziecko do szkoły?

Powinieneś zadzwonić do dyrektora szkoły i umówić się na spotkanie. Na tym spotkaniu możesz poprosić dyrektora szkoły aby zapisał Twoje dziecko do szkoły. Jeżeli nie będzie można zapisać Twojego dziecka do danej szkoły z powodu braku miejsc, dyrektor zaproponuje Ci inną pobliską szkołę. Listę szkół znajdziesz na stronie internetowej Wydziału Edukacji: www.education.ie

Obecność

Co powinienem zrobić jeżeli moje dziecko musi opuścić zajęcia szkolne?

Musisz poinformować szkołę że Twoje dziecko musi opuścić lekcje i podać powód. Często może się zdarzać, że Twoje dziecko z jakiegoś powodu nie będzie mogło być w szkole i szkoła weźmie to po uwagę. Nie powinieneś posyłać dziecka do szkoły, jeśli jest chore.

Co się dzieje jeśli dziecko często opuszcza zajęcia?

Jeżeli Twoje dziecko opuści więcej niż 20 dni w roku szkolnym, szkoła powiadomi Narodowy Komitet Edukacyjno-Socjalny (National Educational Welfare Board, w skrócie NEWB). NEWB może wysłać do Ciebie swojego przedstawiciela, którego zadaniem będzie pomóc Ci sprawić, aby Twoje dziecko częściej uczęszczało do szkoły.

Co to jest Narodowy Komitet Edukacyjno-Socjalny (NEWB)?

Narodowy Komitet Edukacyjno-Socjalny (NEWB) oferuje pomoc rodzinom i nadzoruje edukację każdego dziecka zgodnie z wymogami prawa. Dla większości dzieci oznacza to uczęszczanie do szkoły. NEWB może pomóc Ci w znalezieniu szkoły dla Twojego dziecka jeżeli sam masz z tym problem. Możesz skontaktować się z NEWB telefonicznie pod numerem 1890 36 36 66 lub wejść na ich stronę internetową www.newb.ie

Co powinienem zrobić jeżeli się przeprowadzam i konieczna będzie zmiana szkoły?

Powinieneś poinformować dyrektora szkoły, że Twoje dziecko przeprowadza się i będzie uczęszczać do innej szkoły. Powinieneś również poprosić dyrektora, żeby dał Ci pisemny raport na temat Twojego dziecka, zawierający m.in. informacje na temat jego/jej postępów w nauce języka. Raport ten powinieneś dać dyrektorowi nowej szkoły, kiedy będziesz zapisywać do niej swoje dziecko. Jeżeli otrzymałeś od poprzedniej szkoły podręczniki lub inne pomoce, powinieneś je zwrócić zanim Twoje dziecko opuści szkołę.

Strony internetowe

Citizens Information

<http://www.citizensinformation.ie/categories/education/primary-and-post-primary-education/>

Available in English and Irish. Accessed 25th July 2007

Department of Social and Family Affairs

<http://www.welfare.ie/schemes/families/btscfa.html>

Available in English and Irish. Accessed 26th July 2007

Department of Education and Science

<http://www.education.ie/home/home.jsp?panelaccessed=1&pcategory=17216&ecategory=35829&ref=&language=EN>

Department of Education and Science: Translated Documents. Available in English, Irish, German, Latvian, Lithuanian, Polish, Spanish, Russian. Accessed 25th July 2007

Educate Together

<http://www.educatetogether.ie>

Some documents available in English, Arabic, French, Polish, Spanish, Romanian and Russian. Accessed 26th October 2007

State Examinations Commission

<http://www.examinations.ie/index.php?!=en&mc=ex&sc=eu>

Available in English and Irish. Accessed 25th July 2007

Teagasc

www.teagasc.ie/advisory/alternatives/200001/pdfs_060626/44_SpecialNeeds_Assitant.pdf

Available in English. Accessed 23rd July 2007

Źródła

Department of Education and Science (2004) *A Brief Description of the Irish Education System*. Communications Unit Department of Education and Science.

Available online from: <http://www.education.ie/robots/view.jsp?pcategory=10856&language=EN&ecategory=30941>

Available to download in English, Irish, French and German.

INTO (2007) *Your Child in the Primary School – Tips for Parents*.

Available online from <http://www.into.ie/ROI/Publications/INTOPublications/YourChildinthePrimarySchool-TipsforParents/>

Available to download in English, Irish, French, Polish and Spanish

National Educational Welfare Board (2007) *Don't Let Your Child Miss Out!*

Available online from <http://www.newb.ie/publications/parentdocumentation.asp>

Available to download in English, Irish, Albanian, Arabic, Chinese, Czech, Estonian, French, Latvian, Lithuanian, Polish, Portuguese, Romanian, Russian, Slovak, Spanish, Swedish, and Yoruba.

Reception and Integration Agency (2001) *Information Leaflet for Parents of Asylum Seeking and Refugee Children attending Post Primary Education*.

Available online from: <http://www.ria.gov.ie/publications/>

Available to download in English, Albanian, Arabic, Croatian, Czech and Polish.

Reception and Integration Agency (2001) *Information Leaflet for Parents of Asylum Seeking and Refugee Children attending Primary Education*

Available online from: <http://www.ria.gov.ie/publications/>

Available to download in English, Albanian, Arabic, Croatian, Czech and Polish

Kontaktowanie się ze szkołą

Mój angielski jest słaby. Jak mogę kontaktować się ze szkołą?

Możesz poprosić kogoś znajomego, kto dobrze mówi po angielsku, aby towarzyszył Ci na spotkaniach z dyrektorem lub nauczycielem. Niektóre szkoły mogą zorganizować tłumacza na spotkania. Możesz zapytać szkołę Twojego dziecka czy mogą zorganizować tłumacza na Twoje spotkania.

W jaki sposób szkoła skontaktuje się ze mną jeżeli ktoś będzie chciał się ze mną spotkać?

Szkoły zazwyczaj dają dzieciom pisemne zawiadomienia bądź informacje. Powinieneś regularnie sprawdzać torbę syna/córki na wypadek gdyby dziecko zapomniało Ci ich przekazać.

Czym zajmuje się lokalny łącznik między szkołą a domem (Home School Community Liaison Officer)?

Lokalny łącznik między szkołą a domem ma za zadanie pomagać uczniom dobrze radzić sobie w szkole. Współpracuje on również z rodzicami/opiekunami i pomaga im brać czynny udział w nauce szkolnej dziecka.

Znęcanie się

Obawiam się, że nad moim dzieckiem znęcają się w szkole.

Znęcanie się nad dziećmi zdarza się czasami w szkole bądź w drodze do szkoły. Przypadki znęcania się nie są akceptowane w irlandzkich szkołach i traktowane są bardzo poważnie. Znęcanie się definiuje się jako powtarzającą się słowną agresję lub przemoc fizyczną, stosowaną przez jedną osobę lub grupę przeciwko innemu uczniowi lub innym uczniom.

Sygnaty wskazujące, iż Twoje dziecko może być ofiarą znęcania się:

- Obawy dotyczące drogi z domu do szkoły, prośbienie rodziców o zawożenie do szkoły, zmiana zwykłej trasy
- Niechęć lub odmowa pójścia do szkoły
- Osłabiona koncentracja, problemy z nauką
- Narzekania na ból głowy, brzucha i inne dolegliwości
- Zmiany nastroju lub zachowania
- Widoczne oznaki zdenerwowania lub stresu, płacz, trudności w zasypianiu, brak apetytu
- Rzeczy należące do dziecka mogą ginąć lub być zniszczone
- Coraz częstsze prośby o pieniądze lub kradzież pieniędzy
- Siniaki lub zadrapania nieznanego pochodzenia
- Odmowa wyjaśnienia przyczyny problemów

Te sygnały nie muszą koniecznie oznaczać, iż Twoje dziecko jest ofiarą znęcania się, ale jeżeli powtarzają się powinieneś dociec ich przyczyny.

Nad moim dzieckiem znęcają się w szkole, co powinienem zrobić?

Powinieneś porozmawiać z nauczycielem dziecka.

Jeżeli Twoje dziecko wyzna Ci, że znęcają się nad nim w szkole powinieneś:

- Zachować spokój, wytłumaczyć dziecku że to nie jej/jego wina i że jest to problem który można rozwiązać
- Porozmawiać z nauczycielem, jako że nauczyciele potrzebują pomocy rodziców w rozwiązywaniu tego problemu
- Dzieciom czasami trzeba pomóc nawiązywać kontakty z rówieśnikami. Możesz pomóc swojemu dziecku w kontaktach z innymi dziećmi zapraszając je do domu lub prosząc innych rodziców o pomoc
- Powiedz swojemu dziecku, że czasami lepiej jest oddać pieniądze lub rzeczy, uniknąć w ten sposób np. pobicia i powiadomić kogoś.

W 2007 roku uczniowie szkół średnich zdawali egzaminy z następujących języków: łotewskiego, litewskiego, rumuńskiego, greckiego, fińskiego, polskiego, estońskiego, słowackiego, szwedzkiego, czeskiego, bułgarskiego, węgierskiego, portugalskiego, duńskiego i holenderskiego. Jeżeli twoje dziecko chciałoby zdawać egzamin ze swojego języka ojczystego, powinieneś przedyskutować to z dyrektorem szkoły. Więcej informacji na ten temat znajdziesz na stronie internetowej: www.examinations.ie

Mundurki szkolny

Czy moje dziecko będzie musiało nosić mundurki szkolny?

Wiele szkół wymaga, aby jej uczniowie nosili mundurki szkolne. Czasami uczniowie potrzebują specjalnej odzieży lub obuwia na zajęcia sportowe. Jeżeli noszenie mundurka stanowi dla Ciebie problem z przyczyn kulturowych powinieneś przedyskutować tę kwestię z dyrektorem szkoły.

Praca domowa

Czy moje dziecko będzie musiało odrabiać pracę domową?

Uczniowie szkół średnich zazwyczaj dostają pracę domową, której odrobienie powinno zająć 2-3 godz. Powinieneś stworzyć synowi lub córce odpowiednie warunki do jej odrabiania.

Informacje zawarte w tej ulotce

Informacja zawarta w tej broszurze została zebrana z wielu źródeł: Ministerstwa Edukacji i Wiedzy, INTO, Agencji Recepcji i Integracji, Narodowej Agencji Opieki Edukacyjnej, Biura Informacji Obywatelskiej, Ministerstwa Spraw Socjalnych i Rodziny oraz Państwowej Komisji Egzaminacyjnej.

Ze względu na zmiany zachodzące w społeczeństwie irlandzkim w przeciągu ostatnich lat, ta broszura jest dostępna w języku rumuńskim, rosyjskim, polskim, francuskim, arabskim oraz mandaryńskim, aby umożliwić rodzicom z wielu narodowości dostęp do informacji o systemie edukacyjnym w Irlandii.

na koniec zdawać niektóre przedmioty z tradycyjnego Leaving Certificate, jak i niektóre z przedmiotów zawodowych. Egzamin końcowy LCVP, tak samo jak tradycyjny Leaving Certificate, jest podstawą przyjęcia ucznia na studia wyższe.

Co to jest Leaving Certificate Applied (LCA)?

LCA jest przeznaczony dla uczniów, którym nie odpowiadają dwa poprzednie programy i egzaminy. Głównym jego celem jest przygotowanie ucznia do dorosłego i zawodowego życia. Egzamin końcowy LCA nie stanowi podstawy przyjęcia na studia wyższe, a uczniowie, którzy go zdają mogą kontynuować naukę odpowiednich kursach (tzw. Post-Leaving Certificate Courses)

Czy istnieje alternatywa dla programów Leaving Certificate?

Tak, tzw. Youthreach Programme, prowadzony przez FAS i sektor edukacyjny. Jest to program przeznaczony dla bezrobotnych młodych ludzi, którzy nie ukończyli szkoły. Uczniowie zazwyczaj są kierowani na programy Youthreach przez dyrektorów szkoły, jeżeli żaden z trzech programów Leaving Certificate nie wydaje się być dla danego ucznia odpowiedni.

Języki

Czy moje dziecko może zdawać egzamin z języka ojczystego w ramach egzaminu Leaving Certificate?

Niektóre języki krajów Unii Europejskiej, które nie są częścią normalnego programu edukacyjnego, mogą być przedmiotami egzaminacyjnymi. Aby mogło tak się stać, uczeń musi:

- Pochodzić z kraju Unii Europejskiej
- Znać swój język ojczysty
- Uczyć się w ramach programu Leaving Certificate
- Uczyć się języka angielskiego w ramach programu Leaving Certificate

- Niektóre dzieci padają ofiarą znęcania się z powodu braku higieny osobistej lub różnych nawyków. Jeżeli jest tak w przypadku Twojego dziecka pomóż mu przezwyciężyć kłopotliwe nawyki.

Dyscyplina

Co się dzieje jeśli dziecko złamie zasady obowiązujące w szkole?

Kary cielesne nie są stosowane w szkołach irlandzkich. Jest to nielegalne. Każda szkoła ma swoje zasady, o których zostaniesz poinformowany, kiedy Twoje dziecko zacznie szkołę. Powinieneś upewnić się, że Twoje dziecko rozumie zasady obowiązujące w jego/jej szkole. Szkoły zazwyczaj mają rygorystyczne zasady dotyczące szkolnych mundurków, noszenia biżuterii, obecności, punktualności i zachowania. Jeżeli przypadki łamania zasad szkolnych przez Twoje dziecko będą powtarzały się, nauczyciel bądź dyrektor przedyskutuje z Tobą problem i będzie oczekiwał od Ciebie wpłynięcia na zmianę zachowania dziecka. Jeżeli przypadki łamania zasad szkolnych przez Twoje dziecko stają się bardzo poważne, Twoje dziecko może zostać zawieszony w czynnościach ucznia. Takie decyzje podejmowane są bardzo rzadko, jeśli jednak Twoje dziecko zostanie zawieszony, a Ty nie zgadzasz się z decyzją szkoły, możesz odwołać się do Rady Zarządu. Jeżeli to nie skutkuje, a Ty nadal nie zgadzasz się z decyzją zawieszenia Twojego dziecka, możesz w ostateczności odwołać się do Wydziału Edukacji i Nauki.

Rady Zarządu

Co to jest Rada Zarządu?

Rada Zarządu (Board of Management) odpowiedzialna jest za bezpośrednie zarządzanie szkołą. W skład jej wchodzi przedstawiciele rodziców, nauczyciele, członkowie rady, sponsor, dyrektor szkoły i lokalni przedstawiciele. Jeżeli chciałbyś dołączyć do rady, powinieneś porozmawiać z dyrektorem szkoły.

Rodzice / Opiekunowie***Jak mogę pomóc dziecku w nauce szkolnej?***

Ważne jest abyś okazywał zainteresowanie nauką szkolną dziecka i chwalił je za osiągnięte sukcesy. Możesz pomóc swojemu dziecku zapewniając mu dobre warunki do odrabiania lekcji i nauki w domu, budując jego/jej poczucie własnej wartości, będąc obecnym na zebraniach szkolnych i innych wydarzeniach w szkole oraz aktywnie włączając się w życie szkolne.

Jak mogę włączyć się w życie szkolne?

W większości szkół istnieją rady rodziców i wszyscy rodzice, jeśli tylko chcą, mogą włączyć się w ich działania. Możesz zapytać dyrektora szkoły lub nauczyciela, w jaki sposób możesz włączyć się współpracy. Szkoły również potrzebują wolontariuszy chętnych do pomocy przy organizowaniu różnych wydarzeń szkolnych, takich jak przedstawienia, koncerty i obozy letnie. Jeśli jesteś zainteresowany taką formą współpracy, powinieneś zapytać dyrektora szkoły lub nauczyciela, w jaki sposób możesz pomóc.

Obawiam się, że przez wakacje moje dziecko zapomni angielskiego. Co powinienem zrobić?

Jest wskazane, by dzieci i młodzież używały, czytały oraz słuchały angielskiego codziennie. Na przykład, Twoje dziecko może obejrzeć program telewizyjny po angielsku i porozmawiać z Tobą o nim, lub może przeczytać książkę po angielsku czy też rozmawiać po angielsku z przyjaciółmi. Jest jednakże istotne, żeby Twoje dziecko nie zapomniało języka ojczystego swojej rodziny. Dobrze jest używać języka ojczystego w domu i rozmawiać o zwyczajach i tradycjach kraju rodzinnego, kiedy to możliwe.

Czego uczą się uczniowie w ciągu roku przejściowego?

Przedmioty, jakich uczniowie mogą uczyć się w trakcie roku przejściowego to zazwyczaj:

- Komunikacja
- Doradztwo
- Matematyka
- Wychowanie fizyczne
- Rozwój osobowy i społeczny
- Estetyka i kultura
- Filozofia i religia
- Nauka i technologia
- Biznes i przedsiębiorczość
- Środowisko

Nauczyciele w każdej szkole tworzą program roku przejściowego i stwarzają uczniom możliwość nauki wielu różnych przedmiotów. Pomaga to uczniom w podjęciu bardziej świadomego wyboru przedmiotów, jakich chcieliby się uczyć w ramach programu Leaving Certificate, po ukończeniu roku przejściowego.

Egzamin końcowy Leaving Certificate***Co to jest tradycyjny Leaving Certificate?***

Jest to ostatni egzamin w edukacji w szkołach średnich i zazwyczaj podchodzą do niego uczniowie w wieku 17, 18 lub 19 lat. Egzamin ten, tak jak polska matura, jest podstawą przyjęcia ucznia na uniwersytety, instytuty technologiczne i koledże.

Co to jest Leaving Certificate Vocational Programme (LCVP)?

Program ten jest wersją tradycyjnego programu egzaminu Leaving Certificate. LCVP koncentruje się bardziej na przedmiotach technicznych i ma dodatkowe przedmioty zawodowe, takie jak: przedsiębiorczość, przysposobienie do zawodu i praktyki zawodowe. Uczniowie, którzy decydują się na LCVP, muszą

Wydaje mi się, że egzamin Junior Certificate będzie za trudny dla mojego dziecka. Co powinienem zrobić?

Niektóre szkoły oferują alternatywny program, tzw. Junior Certificate School Programme, przeznaczony dla uczniów, którzy mają problemy z nauką i istnieje ryzyko, iż nie ukończą szkoły. Możesz zapytać dyrektora o ten program.

Cykl Seniorów

Co to jest cykl seniorów (Senior Cycle)?

Cykl Seniorów przeznaczony jest dla uczniów w wieku 15-18 lat i trwa 2 lub 3 lata, w zależności od tego, czy uczeń decyduje się na rok przejściowy czy nie. Podczas ostatnich dwóch lat cyklu uczniowie decydują się na jeden z trzech programów, każdy kończący się egzaminem państwowym (maturą). Te trzy programy to tradycyjny Leaving Certificate, Leaving Certificate Vocational Programme (LCVP) i Leaving Certificate Applied (LCA)

Rok przejściowy

Co to jest rok przejściowy (Transition Year)?

Jest to program trwający rok, który w niektórych szkołach dostępny jest dla uczniów po ukończeniu cyklu juniorów i przed egzaminem końcowym Leaving Certificate. Rok przejściowy nie kończy się egzaminem i daje uczniowi okazję podjęcia innych programów edukacyjnych, w tym również praktyk zawodowych. Rok przejściowy stwarza uczniowi możliwość podjęcia indywidualnej, niezależnej nauki, rozwinięcia ogólnych, technicznych i naukowych zdolności, oraz rozwijać się i dojrzewać bez presji egzaminów końcowych.

Dzieci z upośledzeniami fizycznymi i umysłowymi

Moje dziecko jest upośledzone umysłowo. Do jakiej szkoły będzie chodziło?

Dzieci z upośledzeniem umysłowym i/lub fizycznym zazwyczaj uczą się w zwykłych szkołach, jeżeli jednak nie odpowiada to potrzebom dziecka, istnieje wiele innych opcji. Twoje dziecko może uczyć się w:

- Zwykłej szkole, z dodatkową pomocą ze strony Wydziału Edukacji i Nauki, np.: może mieć przydzielonego asystenta do pomocy
- Osobnej, specjalnej klasie utworzonej w zwykłej szkole
- Szkole specjalnej, która będzie odpowiadała potrzebom dziecka w zależności od rodzaju upośledzenia, np. w szkole specjalnej dla niewidomych lub niesłyszących.

Moje dziecko potrzebuje szczególnej pomocy w szkole. W jaki sposób szkoła może zapewnić mu/jej dodatkowe wsparcie?

Twoja szkoła może pomóc dziecku z cięższym upośledzeniem na wiele sposobów, np.: przydzielając mu/jej osobistego asystenta, lub zapewniając dodatkową pomoc ze strony nauczycieli. Możesz przedyskutować potrzeby Twojego dziecka i możliwości dodatkowego wsparcia ze strony szkoły z dyrektorem szkoły.

Kim jest asystent dla dzieci upośledzonych?

Asystent dla dzieci upośledzonych pomaga w szkole dzieciom z cięższymi upośledzeniami lub innymi problemami. Może on np.: pomagać dziecku wsiadać i wysiadać ze szkolnego autobusu, pomagać w pisaniu, jedzeniu, ubieraniu się i ogólnej higienie.

Czym jest Narodowy Ośrodek Edukacyjno-Psychologiczny (National Educational Psychological Service, w skrócie NEPS)?

NEPS jest ośrodkiem ufundowanym przez Wydział Edukacji i Nauki. Zatrudnia on psychologów, którzy specjalizują się we współpracy ze szkołami podstawowymi i średnimi. NEPS, razem z nauczycielami, rodzicami i uczniami, pracuje nad zidentyfikowaniem potrzeb edukacyjnych dzieci i odpowiednią pomocą i wsparciem dla dzieci, które mają problemy z nauką, zachowaniem lub motywacją. Ty, jako rodzic, musisz wyrazić zgodę na spotkanie Twojego dziecka z psychologiem z NEPS. Psycholog ten może doradzić, w jaki sposób pomóc dziecku, które ma poważne problemy w szkole. Niestety, nie wszystkie szkoły mogą korzystać z usług NEPS, musisz więc dowiedzieć się jak jest w przypadku szkoły Twojego dziecka.

Finanse

Skąd mogę oczekiwać pomocy finansowej jeżeli posyłam dziecko do szkoły?

Możesz oczekiwać pomocy finansowej jeżeli Twój dochód nie przekracza pewnej sumy, jeżeli jesteś na zasiłku, lub jeśli objęty jesteś pewnymi programami edukacyjnymi. Mogą należeć Ci się dotacje na szkolny mundur i buty. Powinieneś zapytać o to Lokalnego Oficera Socjalnego (Community Welfare Officer). Możesz również być uprawniony do zniżek przy zakupie książek w ramach szkolnego programu grantów. Powinieneś zapytać o to dyrektora szkoły.

Mój syn/córka bardzo słabo mówi po angielsku. Jakiej klasie zostanie umieszczony/umieszczona?

Młodzi ludzie uczą się angielskiego bardzo szybko, więc zazwyczaj szkoła umieści Twojego syna/córkę w klasie odpowiedniej dla ich wieku. Szkoła może zdecydować o nie umieszczeniu Twojego dziecka w roczniku egzaminacyjnym, gdyż to mogłoby być bardzo dla niego stresujące. Tak zwany „rok przejściowy” oferuje możliwość Twojemu dziecku na polepszenie jego znajomości angielskiego bez presji egzaminu państwowego. Ministerstwo Edukacji i Wiedzy dysponuje dodatkowymi materiałami dla uczniów w szkołach podstawowych i średnich, którzy nie mówią po angielsku. Jeśli Twoja córka/syn potrzebuje pomocy z angielskim, szkoła zapewni dodatkowe lekcje angielskiego w czasie dnia szkolnego.

Cykl juniorów

Co to jest cykl juniorów (Junior Cycle)?

Jest to trzyletni program, którzy uczniowie zazwyczaj rozpoczynają w 12 lub 13 roku życia, po ukończeniu szkoły podstawowej. Program ten kończy się egzaminem państwowym, tzw. Junior Certificate. Cykl juniorów obejmuje 20 przedmiotów, najbardziej popularne to: język angielski, matematyka, język irlandzki, nauka, geografia, historia, język francuski, zajęcia z biznesu, sztuka i ekonomia. Nie wszystkie szkoły oferują takie same przedmioty. Uczniowie uczą się 8, 9 lub 10 przedmiotów. Wszystkich przedmiotów można uczyć się na poziomie średnim lub zaawansowanym a oprócz tego języka angielskiego, irlandzkiego i matematyki na poziomie podstawowym.

W jaki sposób uczniowie są uczeni w szkołach średnich?

Uczniowie szkół średnich uczeni są przez różnych nauczycieli. Każdy nauczyciel ma uprawnienia do uczenia w szkołach średnich i specjalizuje się w jednym lub dwóch przedmiotach. Uczniów zachęca się do czerpania przyjemności z nauki i jak najlepszego wykorzystania czasu spędzonego w szkole.

Jak wygląda zwykły dzień w szkole średniej?

Większość szkół średnich jest otwarta od poniedziałku do piątku. Powinieneś zapytać dyrektora o której godzinie szkoła jest otwierana i zamykana. Pamiętaj, że mogą być również zajęcia po zwykłych godzinach otwarcia, np.: wydarzenia sportowe lub inne. W ciągu dnia są dwie przerwy – poranna i przerwa na lunch. Powinieneś upewnić się, że Twoje dziecko ma wystarczającą ilość napojów i jedzenia na obie przerwy.

Jak zostaną powiadomiony o dniach, w których szkoła będzie zamknięta?

Dostaniesz od szkoły listę dni, w których szkoła będzie zamknięta w ciągu roku. Jeżeli w ciągu roku będzie więcej dni, w których szkoła będzie zamknięta, Twoje dziecko dostanie list zawiadamiający Cię o tym.

Jak zorganizowany jest personel szkoły?

Każda szkoła zarządzana jest przez dyrektora/panią dyrektor. Każdy uczeń uczony jest przez 7 lub 8 różnych nauczycieli, a każda klasa ma swojego wychowawcę.

Czy rodzice spotykają się z nauczycielami?

Każda szkoła zazwyczaj organizuje spotkanie rodziców z nauczycielami w ciągu roku. Na spotkaniu tym możesz porozmawiać na temat postępów Twojego dziecka. Jeżeli chcesz spotkać się z nauczycielem lub dyrektorem w innym terminie w ciągu roku, skontaktuj się ze szkołą i umów się na spotkanie.

Szkoła podstawowa***Czy istnieją różne rodzaje szkół podstawowych?***

Tak. W niektórych szkołach chłopcy i dziewczęta uczą się razem, a w niektórych szkołach osobno. Wszystkie szkoły podstawowe bazują na etosie religijnym, na przykład, rzymsko-katolickim, protestanckim, islamskim, żydowskim lub wieloreligijnym. Większość szkół podstawowych w Irlandii bazuje na etosie rzymsko-katolickim. Nawet, jeśli Twoje dziecko nie jest katolikiem, może ono uczęszczać do szkoły katolickiej. W Dublinie znajdują się dwie szkoły islamskie, Muzułmański Projekt w Dublinie Północnym, Navan Road, Dublin 7 (tel: 01 868 9587), oraz Muzułmańska Szkoła Państwowa, 19 Roebuck Road, Clonskeagh, Dublin 14 (tel: 01 296 1340). Żydowska szkoła podstawowa i średnia znajdują się na Stratford Road, Rathgar, Dublin 6, www.stratfordcollege.ie

Szkoły "Edukacja Razem" mają status wieloreligijny. To oznacza, że dzieci z wielu środowisk społecznych, religijnych oraz kulturowych mają równy dostęp do szkoły, oraz że zarząd szkolny nie może promować żadnej konkretnej wiary. Po więcej informacji sprawdź: www.educatetogether.ie

Większość szkół naucza w języku angielskim, ale niektóre szkoły, tak zwane Gaelscoileanna, uczą w języku irlandzkim. Możesz posłać swoje dziecko do szkoły Gealscoil nawet, jeśli nie znasz irlandzkiego. Po więcej informacji sprawdź www.gaelscoileanna.ie

Kiedy moje dziecko powinno rozpocząć naukę w szkole podstawowej?

Dzieci nie muszą zaczynać nauki w szkole podstawowej dopóki nie skończą 6 lat, ale większość zaczyna naukę we wrześniu po ukończeniu 4 lat. Niektóre dzieci rozpoczynają naukę dopiero po ukończeniu 5 roku życia.

Nie mogę znaleźć szkoły, do której mógłbym zapisać moje dziecko. Co mam zrobić?

W niektórych częściach Dublinu są braki miejsc w szkołach podstawowych i możesz mieć problemy z zapisaniem dziecka do szkoły w pobliżu Twojego miejsca zamieszkania. Możesz skontaktować się z Community Links, a my pomożemy Ci znaleźć szkołę dla Twojego dziecka. Możesz również skontaktować się z Narodowym Komitetem Edukacyjno-Socjalnym (NEWB). Jeśli zechcesz skorzystać z pomocy NEWB, będziesz musiał wysłać im kopie listów od szkół, do których próbowałeś zapisać swoje dziecko. Najlepiej jest jednak szukać szkoły dla swojego dziecka z wyprzedzeniem.

Myślę, że moje dziecko jest dyskryminowane przez szkołę bo nie jest katolikiem/katoliczką lub Irlandczykiem/Irlandką. Co powinienem zrobić?

Jeżeli szkoła odmawia przyjęcia dziecka, powinieneś otrzymać ich decyzję na piśmie. List taki powinien przedstawiać powód, dla którego odmawia zapisania Twojego dziecka. Możesz odwołać się od decyzji szkoły. W niektórych rejonach szkoły są przepelnione i może już nie być wolnego miejsca dla Twojego dziecka. W przypadku ograniczonej liczby wolnych miejsc szkoły mogą kierować się wyznaniem dzieci przy ich przyjmowaniu, np.: szkoła muzułmańska może w pierwszej kolejności przyjmować dzieci muzułmańskie, szkoła rzymsko-katolicka w pierwszej kolejności może przyjmować dzieci o wyznaniu rzymsko-katolickim itd. Szkoły mają prawo tak postępować, jednak większość szkół dołoży wszelkich starań aby przyjąć Twoje dziecko. Czasami wolne miejsce pojawi się dopiero we wrześniu. Jeżeli jednak Twoje dziecko nie zostanie przyjęte do szkoły a Ty nie zgadzasz się z ich decyzją, możesz skontaktować się z NEWB.

Wyposażenie szkoły – możesz zapytać, czy szkoła ma bibliotekę, boisko itp.

Zajęcia pozalekcyjne – możesz zapytać, czy szkoła oferuje dodatkowe zajęcia pozalekcyjne, takie jak zajęcia sportowe, chór, kursy tańca itp.

Udział ucznia w życiu szkolnym – możesz zapytać, czy uczniowie danej szkoły mogą brać udział w podejmowaniu decyzji, które mają wpływ na ich życie szkolne. Niektóre szkoły mają radę uczniowską, która pozwala uczniom aktywnie uczestniczyć w życiu szkoły i podejmowaniu decyzji.

Udział rodziców w życiu szkolnym - możesz zapytać, czy przedstawiciele rodziców wchodzi w skład rady zarządu szkoły, oraz czy istnieje rada rodziców pozwalająca rodzicom brać aktywny udział w życiu szkolnym.

Edukacja w szkołach średnich**Jak wygląda nauka w szkołach średnich?**

Nauka w szkołach średnich składa się z trzyletniego cyklu juniorów i dwu lub trzyletniego cyklu seniorów.

Rok szkolny dzieli się na 3 semestry:

- Od początku września do połowy grudnia (Boże Narodzenie)
- Od stycznia do połowy marca/kwietnia (Wielkanoc)
- Zaczyna się po Wielkanocy i kończy pod koniec maja lub na początku czerwca

W połowie każdego semestru jest krótka przerwa, tzw. przerwa śródsemestralna. Szczegóły na temat wakacji i przerw w roku szkolnym 2007/2008 znajdziesz na stronie internetowej JRS, www.jrs.ie

Szkoły średnie

Jak wygląda edukacja po ukończeniu szkoły podstawowej?

Uczniowie w wieku 12-18 lat zdobywają wiedzę w szkołach średnich. Obowiązkiem prawnym uczęszczania do szkoły średniej objęci są uczniowie do 16 roku życia. Niektórzy uczniowie kończący edukację formalną wcześniej uczęszczają do ośrodków Youthreach zamiast do szkoły średniej.

Wybór szkoły

Czy są różne rodzaje szkół średnich?

Tak, w Irlandii jest 5 typów szkół średnich: secondary schools, vocational schools, community schools, comprehensive schools i community college. Szkoły te różnią się głównie tym, jak są zarządzane, do kogo należą i kto je finansuje. Secondary schools, community schools i comprehensive schools zazwyczaj opierają się na danej religii, np.: rzymsko-katolickiej, czy kościoła irlandzkiego. Vocational schools i community colleges nie opierają się na etosie żadnej religii.

Co powinienem wziąć po uwagę przy wyborze szkoły średniej?

Program nauczania – nie wszystkie szkoły oferują zajęcia z takich samych przedmiotów, więc jeśli Twoje dziecko szczególnie interesuje się danymi przedmiotami upewnij się, że są one wykładane w szkole, którą chcesz wybrać.

Dodatkowe programy – niektóre szkoły oferują dodatkowe programy, takie jak egzamin końcowy juniorów (Junior Certificate School Programme), matura ogólna (Leaving Certificate Applied, w skrócie LCA) lub matura z elementami przedmiotów zawodowych (Leaving Certificate Vocational Programme, w skrócie LCVP).

Podział klas – Niektóre szkoły przydzielają uczniów do klas na podstawie ich zdolności (tzw. streaming) Możesz zapytać dyrektora szkoły, czy szkoła, do której chcesz zapisać Twoje dziecko, stosuje tą zasadę.

Edukacja w szkołach podstawowych

Czy możecie mi wyjaśnić jak przebiega edukacja w szkołach podstawowych?

W szkołach podstawowych jest 8 klas. Dzieci zazwyczaj uczą się w jednej klasie przez rok.

Wiek	Rok nauki	Nazwa klasy
4-5 lat	1	Juniorci
5-6 lat	2	Seniorci
6-7 lat	3	Pierwsza klasa
7-8 lat	4	Druga klasa
8-9 lat	5	Trzecia klasa
9-10 lat	6	Czwarta klasa
10-11 lat	7	Piąta klasa
11-12 lat	8	Szósta klasa

Rok szkolny w szkole podstawowej podzielony jest na trzy semestry:

Pierwszy semestr – od początku września do połowy grudnia (Boże Narodzenie)

Drugi semestr – od stycznia do połowy marca/kwietnia (Wielkanoc)

Trzeci semestr – zaczyna się po Wielkanocy i kończy pod koniec czerwca (wakacje)

Moje dziecko bardzo słabo zna język angielski. W jakiej klasie będzie umieszczone?

Dzieci uczą się angielskiego bardzo szybko, więc zazwyczaj szkoła umieści Twoje dziecko w klasie odpowiedniej dla jego wieku. Ministerstwo Edukacji i Wiedzy dysponuje dodatkowymi materiałami dla uczniów w szkołach podstawowych i średnich, którzy nie mówią po angielsku. Jeśli Twoje dziecko potrzebuje pomocy z angielskim, szkoła zapewni dodatkowe lekcje angielskiego w czasie dnia szkolnego.

Czego moje dziecko będzie uczyć się w szkole podstawowej?

Program nauczania dla szkół podstawowych został opracowany tak, aby nauka była dla Twojego dziecka przyjemnym i ciekawym doświadczeniem. Dzieli się on na następujące działy:

- Języki (język angielski i irlandzki)
- Matematyka
- Nauki o społeczno-środowiskowe (np.: historia i geografia)
- Sztuka (plastyka, muzyka, teatr)
- Wychowanie fizyczne
- Edukacja społeczno-zdrowotna

Szkoły również oferują zajęcia z religii. Twoje dziecko nie musi uczyć się religii jeśli tego nie chcesz, ale możliwe, że będzie musiało pozostać w sali pod nadzorem nauczyciela na czas trwania zajęć.

Czy moje dziecko będzie musiało pracować domową?

Niektórzy nauczyciele szkół podstawowych zadają dzieciom pracę domową, a niektórzy nie. Jeżeli w szkole Twojego dziecka zadaje się pracę domową, powinieneś stworzyć dziecku odpowiednie warunki i zachęcać je do odrabiania lekcji. Zazwyczaj odrobienie pracy domowej przez dzieci pomiędzy 4 a 9 rokiem życia powinno zajmować 10 do 30 minut dziennie, a dla dzieci pomiędzy 9 a 12 rokiem życia – 30 do 90 minut dziennie.

Szkoła**Jak wygląda zwykły dzień w szkole podstawowej?**

Dzień szkolny trwa 5 godz. 40 min., ale może on być krótszy dla młodszych dzieci. Powinieneś zapytać dyrektora w jakich godzinach czynna jest szkoła Twojego dziecka. Szkoły otwarte są od poniedziałku do piątku. Zazwyczaj są dwie przerwy – poranna i na lunch. Powinieneś upewnić się, że Twoje dziecko ma odpowiednią ilość napojów i jedzenia na obie przerwy. Ważne jest również, abyś przeprowadzał i odbierał dziecko ze szkoły na czas.

Jak zostanę powiadomiony o dniach, w których szkoła będzie zamknięta?

Każdy rodzic otrzyma od szkoły listę dni, w których będzie ona zamknięta. Jeżeli w ciągu roku będzie więcej dni, w których szkoła będzie zamknięta, nauczyciel Twojego dziecka da mu list z taką informacją. Powinieneś sprawdzać codziennie, czy w torbie dziecka nie ma takich zawiadomień.

Czy rodzice spotykają się z nauczycielami?

Szkoła zazwyczaj organizuje wywiadówkę w ciągu roku. Na takim spotkaniu możesz zobaczyć przykłady pracy Twojego dziecka w szkole i porozmawiać na temat jego/jej postępów w nauce. Jeżeli chcesz porozmawiać z nauczycielem lub dyrektorem szkoły kiedy indziej, powinieneś skontaktować się ze szkołą i umówić się na spotkanie.

Czy moje dziecko będzie musiało nosić mundurki szkolny?

Dzieci w wielu szkołach muszą nosić mundurki. Czasami potrzebne mogą być również specjalne buty lub odzież sportowa. Jeżeli noszenie przez Twoje dziecko mundurka szkolnego stanowi problem z przyczyn kulturowych, powinieneś porozmawiać na ten temat z dyrektorem szkoły.

Zdrowie**Czy moje dziecko będzie badane w szkole przez lekarza lub pielęgniarkę, kiedy będzie w szkole podstawowej?**

Szkolny program badań kontrolnych i szczepień obejmuje wszystkie dzieci uczęszczające do państwowych szkół podstawowych. Zostaniesz powiadomiony o badaniach kontrolnych wykonywanych w szkole Twojego dziecka i możesz być na nich obecny jeśli sobie tego życzysz. Jakiegokolwiek problemy zdrowotne wykryte na badaniach kontrolnych w szkole będą leczone za darmo. Nie musisz również płacić za szczepionki, jakie Twoje dziecko otrzyma w szkole. Twoje dziecko będzie miało również przegląd dentystyczny w szkole, w drugiej, czwartej i szóstej klasie. Jeżeli okaże się, że potrzebne jest leczenie, Twoje dziecko zostanie skierowane do lokalnego stomatologa.